

Haukitehtaiden tuomat mahdollisuudet

Kalatalousasiantuntija Janne Antila

Taantumisen syitä

Lisääntymisalueet ovat vähentyneet ja niiden laatu on heikentynyt

- Ruoppaukset
 - Rantarakentaminen (51%)
 - Kosteikkojen kuivatus
 - Vesiteiden suoristus
 - Vaellusesteet
 - Järvien säännöstely
 - Rehevöityminen
 - Liettyminen (mäti tukehtuu, uposkasvit vähenevät)
 - Samentuminen (saalistus kärsii ja uposkasvit vähenevät)
 - Umpeenkasvu (estynyt kulku)
 - Lajisuhdemuutokset kalastossa (noidankehät)
- + Väärin valikoiva kalastus

Haukilahti, Espoo

Heikkojen petokalakantojen seurauksia

- Paljon ja pieniä (särki)kaloja
- Samentuminen, liettyminen, rihmalevät, limalevät, sinilevät
- Vedenlaadun heikentyminen
- Sisäinen ravinnekierto
- Hapettomuus

Samoja
seurauksia kuin
rehevöitymisellä

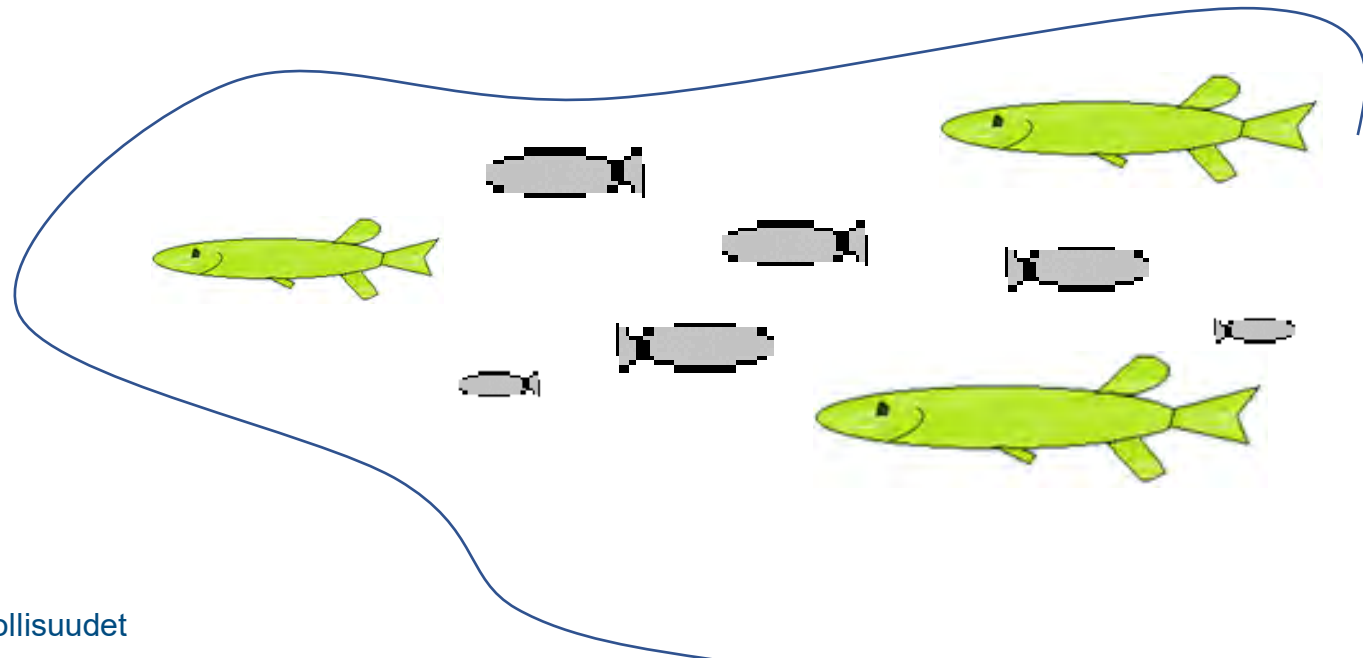
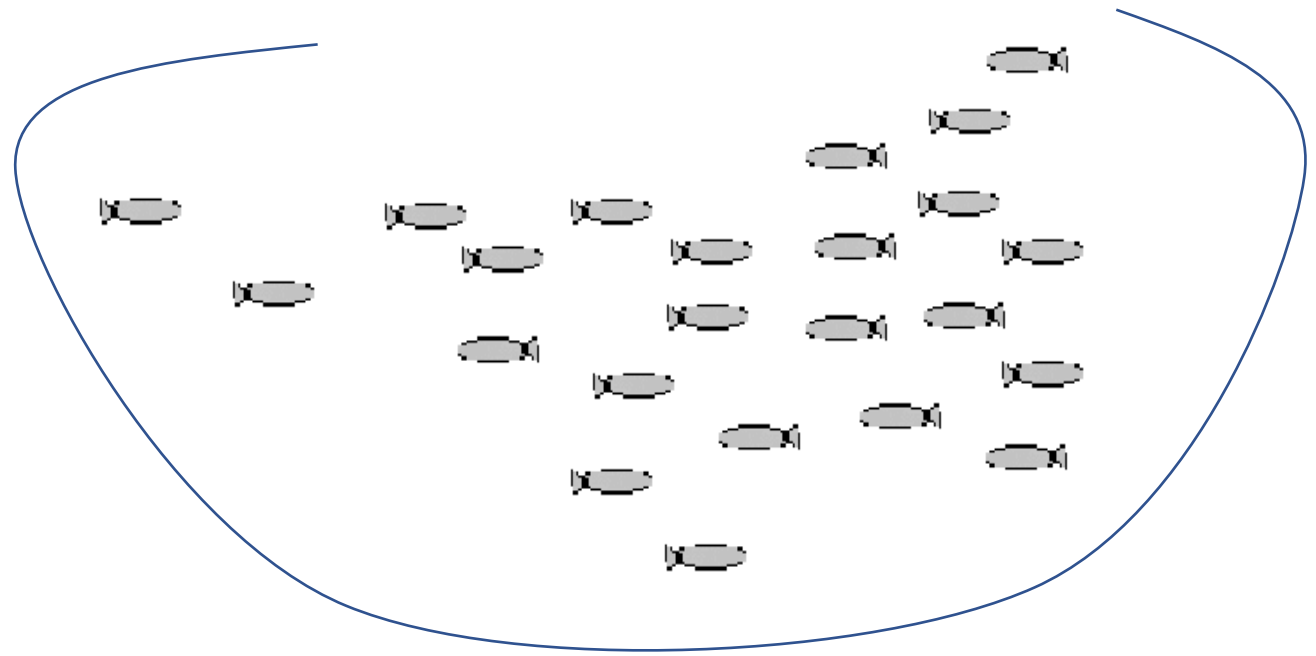
→ Vesistön ja kalaston heikentynyt kyky
vastustaa haitallisia ympäristömuutoksia

Vahvempien petokalakantojen hyötyjä

- Vesistön kalat kasvavat nopeammin (kaikki lajit)
- Kalojen yksilömäärä on pienempi, keskikoko suurempi →
 - Kalastus houkuttelevampaa
 - Suuret eurot liikkuvat
- Kalat terveempiä
 - Sairaat syödään nopeasti
 - Tiheysriippuvaisilla taudeilla tai loisilla vähemmän leviämismahdollisuuksia
- Petokalat hoitokalastavat 24/7/365
- Kirkkaampi vesi – vähemmän levähaittoja

→ Positiivinen noidankehä, jossa vesistön tila ja kalastorakenne paranevat (= muuttuvat luonnonmukaisemmiksi).

Mikä Haukitehdas?

- = Haukien luontaista lisääntymistä varten kunnostettu kosteikko
 - Kasvillisuus
 - Suojaisuus
 - Taattu vesipinta
 - Ym.
- Palvelee toki muitakin lajeja

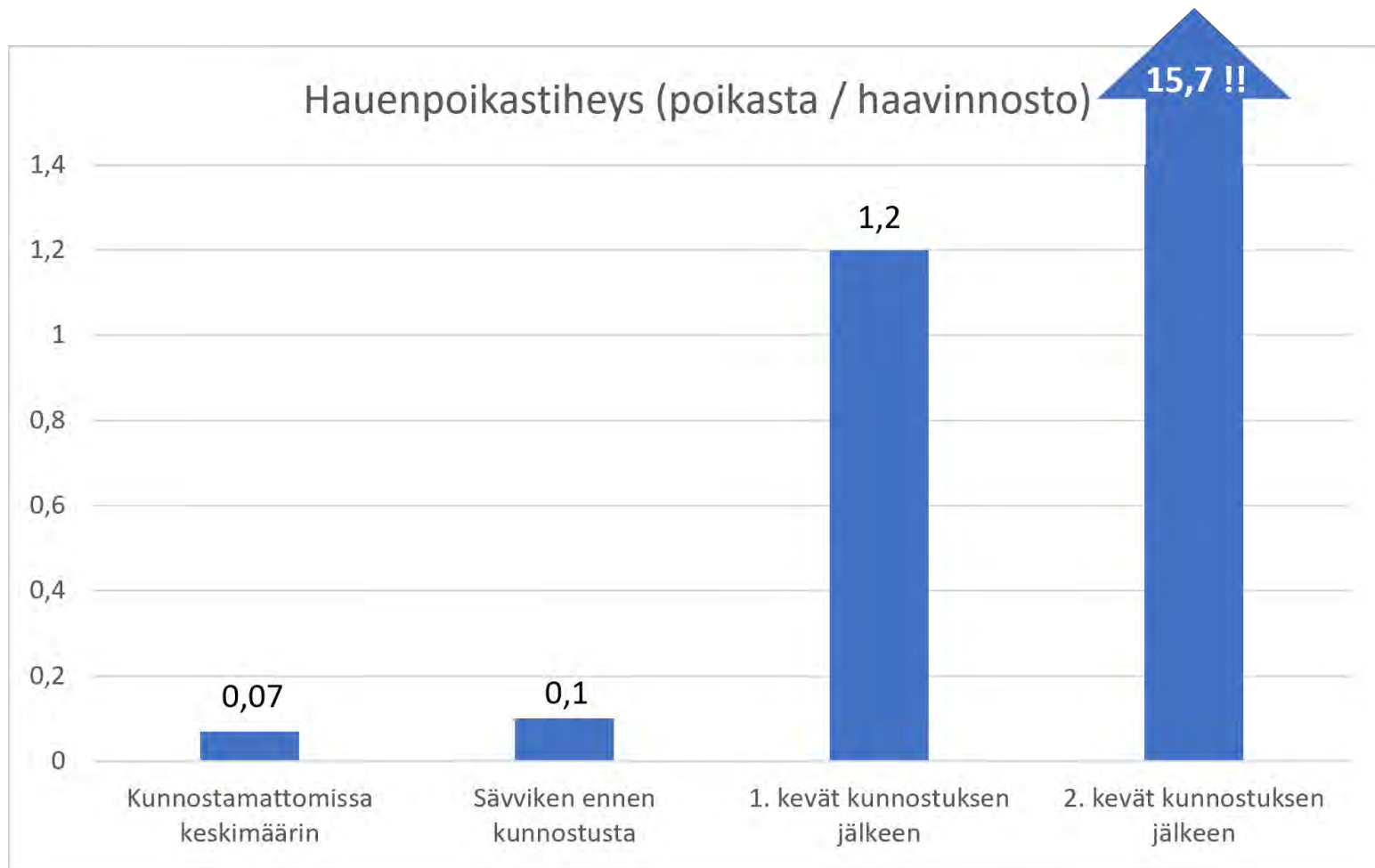

Kuva: Sportfiskarna

Huikeita poikasmääriä

- Kristiinankaupungissa ennätyksellinen
- Kotkassa 2 vrk putkeen patoluukun avaamisen jälkeen
- Muissa kohteissa kaikissa kutu- / hauenpoikashavaintoja, mutta ei kvantitatiivista tutkimusta

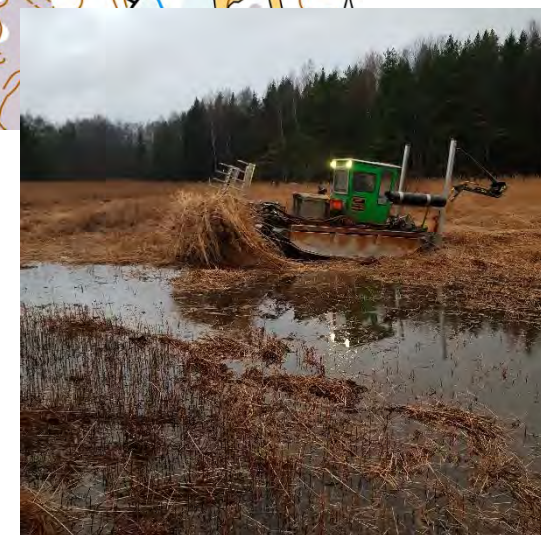
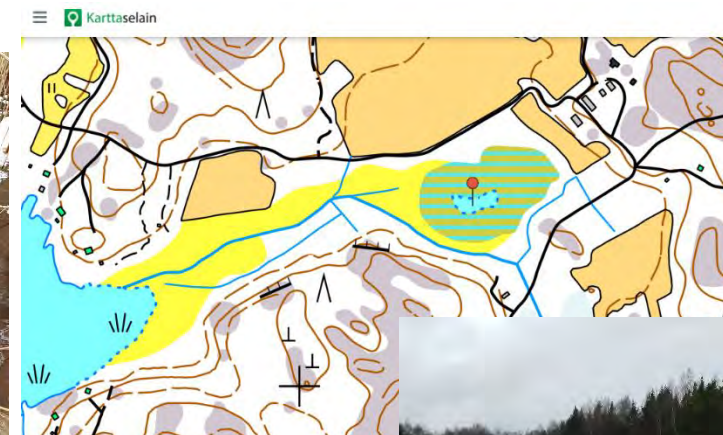
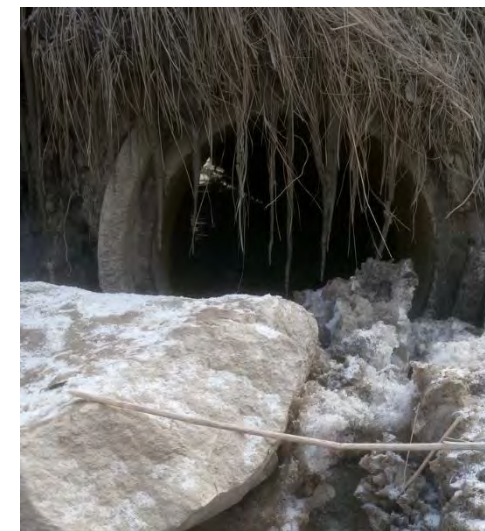

Kvarken flada / Luke

Toteutustapoja

- Kevätaikainen tulvitus
- Nousu- tai pääsy-yhteyden avaaminen / varmistaminen
- Kynnystäminen / vesipinnan takaaminen
 - Fladat, lahdet, ojien suut, kluuvien laskuojien lähdöt
- Ojavesien uudelleenohjaus kosteikkoihin
- Vesikasvimuokkaukset
 - niitot
 - mosaiikkimaistaminen
- Kosteikon kaivuu
 - mono- tai multiallas
 - kasvillisuuden tiputtaminen
 - ”tekofladat” (Perämeri huom!)

Yleisiä huomioita

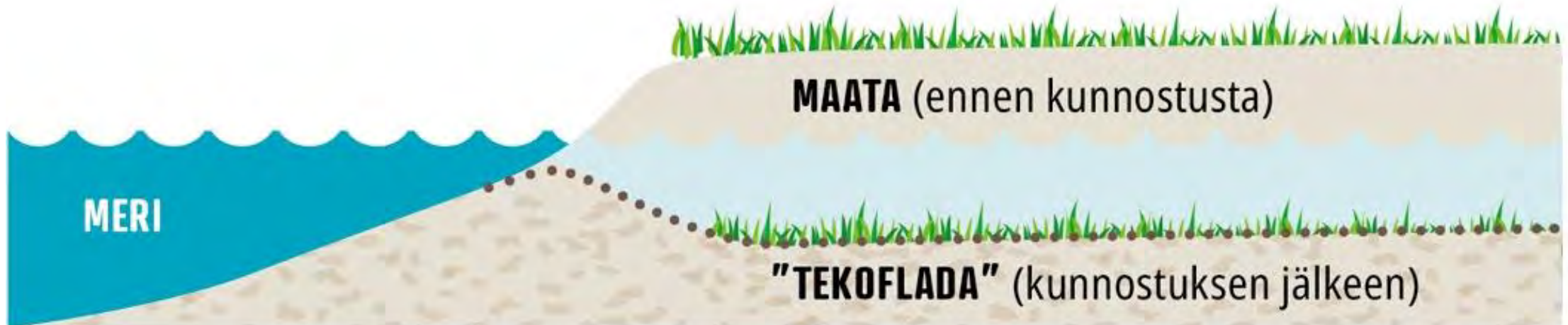
Perämerellä vedenkorkeus vaihtelee reilusti
= potentiaalia tekofladojen tekemiseen

(Ei ravinnepidätystä, mutta kalastollista ja
muuta eliöstöllistä monimuotoisuushyötyä)

Missä kalojen pääsyä kohteelle ei voi
varmuudella estää, tulee huolehtia vahvasta
haukikannasta → hyötyä niin linnuille kuin
vedenlaadullekin, että särjet eivät dominoi.

Kun jotain kunnostetaan, niin otetaan
kalasto samalla huomioon. Pieni ajatus vain
suunnitteluvaiheessa ja saadaankin
enemmän hyötyä kunnostettavasta
kohteesta.

Lisäkustannuksia ei käytännössä tule tai
ovat pienet.

Haukikosteikot ovat taloudellisia (dia 1/2)

- Kosteikot kustannustehokkaita vesiensuojelussa ja niiden toteuttamiseen saa tukea.
 - Haukien huomioiminen tässä yhteydessä ei maksa juuri mitään, mutta tuo lisähyötyjä.
- Optimitilanteessa haukikosteikon perustaa muutamalla laudan pätkällä tai kivellä (veden pidätys).
- Houkutteleva kalastorakenne tuo alueelle mm. matkailutuloja
 - Suomalaisten vapaa-ajankalastuksen arvo kotimaassa $\approx$ puoli miljardia
 - + ulkomaisten kalastus Suomessa
 - + muut huomiotta jääneet rahavirrat (vene ja sen kalastusvarustelu ym.)
- Myös kaupallisen kalastuksen saalisjakauma / -rakenne paranee petokalakantojen vahvistumisen myötä.

Haukikosteikot ovat taloudellisia (dia 2/2)

- Suoria säästöjä kalastonhoidossa
 - Poikastuotto jopa (10) yks./ m²
 - Hauenpoikasistukas (5 cm), Varsinais-Suomessa maksaa n. 0,18 € / kpl + ALV + kuljetus
- 1 poikanen / m² tarkoittaisi säästöä
 - **1800 € / ha** (plus säästetyt alvit ja kuljetukset) **muutamassa viikossa keväällä!** (kausikosteikossa kesäajan voi vaikka laiduntaa tai kasvattaa rehuheinää)
 - Verrokkina metsän kasvatus Suomessa tuottaa max. 250 € / ha (koko vuosi)
- Ajan saatossa istutuksia ja hoitokalastuksia voidaan jättää vähemmälle tai luopua kokonaan = säästöä.

Haukikosteikat avaavat uusi rahoitusväyliä

- Kalataloudellisiin kunnostuksiin on haettavissa omia avustuksiaan (ELY, EMKVR, ...)
- Perinteisiin kosteikkoprojekteihin tai pienvesikunnostuksiin haetaan muita avustuksia
 - Riittävä koko suhteessa valuma-alueeseen ym.
- Haukikosteikko palvelee kumpaakin, ja avustusta voi saada käytännössä kummasta vain (tai ehkä jopa molemmista samanaikaisesti(?))

Haukitehtaat: Summa summarum

Haukiulottuvuus on helposti integroitavissa suunnitteilla olevaan tai jo olemassa olevaan kosteikkoon.

Samalla vaivalla ja rahalla monipuolisemmin hyötyjä kuin ”perinteisissä” kosteikoissa.

1: Petokalakannat vahvistuvat → monet seurannaishyödyt

- Virkistykselliset
- Taloudelliset
- Ekologiset

2: Vesi puhdistuu

3: Monimuotoisuus lisääntyy

4: Halvat perustaa + suorat säästöt + ympäristöarvot

5: Monipuolisesti toteutettavia

6: Luontosuhde syvenee

7: Vesiensuojelun rahoituspohja laajenee

Helppoja vinkkejä: haukitehdas.fi

NOUSUYHTEYS

Hauet lisääntyvät vain siellä, minne ne pääsevät. Varmista siis toimiva nousuyhteys kosteikkoon vinkeillämme.

[LUE LISÄÄ](#)

VESIPINNAN TAKAAMINEN

Hauen mäti ja ruskuaispussipoikaset ovat hyvin alttiita vedenpinnan laskulle ja tämän myötä kuiville jäämiselle. Onneksi asiaa voi auttaa.

[LUE LISÄÄ](#)

KEVÄINEN TULVITUS

Veden alle keväisin jäävä maakasvillisuus on ihanteellinen ympäristö hauen mädille ja pienpoikasille. Toteuta tämä, jos se kosteikollasi helposti onnistuu.

[LUE LISÄÄ](#)

SOPIVA SYVYYSPROFIILI

Syvyydellä on merkitystä. Millainen tahansa allas ei toimi hyvin kutemiseen.

Myös haukien lintuihin kohdistama predaatiouhka voidaan poistaa sopivalla syvyysprofiililla.

Kosteikon suunnittelussa kannattaakin syvyydet luoda harkiten.

[LUE LISÄÄ](#)

KASVILLISUUDEN SÄÄSTÄMINEN

Hauen mäti ja pienpoikaset tarvitsevat vesikasvillisuutta selvitäkseen. Pidä kosteikon kasvillisuus karissa haukiystävällisesti.

[LUE LISÄÄ](#)

OLE osa muutosta

haukitehdas.fi

Kiinnostuitko?

Ota yhteyttä!

Kalatalousasiantuntija

Janne Antila

+358 45 630 4280

janne.antila@vapaa-ajankalastaja.fi

